

so se učenci privadili risati tak načrt. Oporarja naj učitelj posebno na to, da se pri načrtu sedaj sledečih zemljevidih vedno bolj zmanjša merilo. Za početni pouk potrebujemo nadalje jeden zemljevid, kateri nam pred- očuje šolski okoliš in drugega, kateri nam kaže šolski okraj (oziroma okrajno glavarstvo). Ker pa take zemljevide le redkokedaj dobimo tiskane, nariše naj učitelj sam če tudi bolj priprosto a prav razločno in jasno ta dva zemljevida.

Kronovine zemljevid bode v mnogih slučajih podlaga v razumevanje zemljepisnih

predmetov. Na novo vzeto tvarino primerjati moramo učencem že znanim krajem ter se zmirom ozirati na domačega kraja ležo. Zate- gadelj naj podërta učitelj na zemljevidu vsem prav očitvidno šolsko mesto; ako pa nima zemljevid šolskega mesta naznačenega, zazna- menuje ga naj učitelj na zemljevidu. Zraven že naštetih zemljevidov mora imeti vsaka ljudska šola še sledeče nastenske zemljevide: Avstro-Ogrsko, Evropo, Palestino in oba planigloba.

Prof. Fr. Orožen — Ljubljana.

Šolstvo ljubljansko začetkom šolskega leta 1890/91.

A. Srednje šole.

a) C. kr. gimnaziji. S pričetkom letošnjega šolskega leta je dobila Ljubljana dva gimnazijska zavoda: C. kr. višjo gimnazijo z nemškimi poučnim jezikom in slovenskimi paralelkami v nižjih razredih in pa slovensko nižjo gimnazijo. Oba zavoda obstojita iz 21 oddelkov, v katere se je vpisalo 922 učencev, in sicer na višji gimnaziji v I. razred (39 + 34), v II. (30 + 34), v III. (22 + 39), v IV. (29 + 39), v V. (47 + 46), v VI. (42 + 41), v VII. (60) in v VIII. (43); skupaj 575 dijakov; na nižji pa: v I. (67 + 67), v II. (41 + 41), v III. (45 + 45), v IV. (41) skupaj 347 dijakov. Na obeh zavodih skupaj poučuje mimo obeh ravnateljev 34 profesorjev. Na vsacih 26 dijakov pride tedaj po jeden profesor. Lani začetkom leta je štela gimnazija 887 učencev, tedaj 40 manj kot letos. V slovenske oddelke spodnjih razredov se je vpisalo 498 učencev, v nemške 120.

b) C. kr. realka. Zavod šteje letos že 10 oddelkov in 387 učencev, katere poučuje 19 učnih močij (na vsacih 20 učencev jedna). I. razred ima 114 (57 + 57), II. razred 87 (45 + 41), III. razred 85 (49 + 36), IV. razred 40, V. razred 24, VI. razred 17, VII. razred 20 dijakov. Lani se je vpisalo v c. kr. realko 366 učencev, letos ima torej ta zavod 21 učencev več, nego lani.

c) C. kr. pripravnici: za učitelje z 89 kandidati (34 + 26 + 11 + 18) v štirih let-

nikih; za učiteljice s 83 kandidatinjami (45 + 38) v dveh letnikih. Lani sta štela za- voda 73 kandidatov, oziroma 86 kandidatinj.

B. Ljudske šole.

1) Javne.

a) Prva mestna petrazredna deška ljudska šola z 8 oddelki, 9 učitelji* in 424 učenci, in sicer I. r. 63, II. r. 93, III. r. 105 (55 + 50), IV. r. 111 (56 + 55) in V. r. 53. Lani se je vpisalo v ta zavod 431 učencev, tedaj 7 več nego letos.

b) Druga mestna petrazredna deška ljudska šola z 10 oddelki, 11 učitelji in 559 učenci, namreč: I. r. 125 (62 + 63), II. r. 124 (65 + 59), III. r. 115 (63 + 52), IV. r. 116 (65 + 51), V. r. 79 (40 + 39). Lani je štela ta šola 586 učencev, tedaj 27 več nego letos.

c) Osemrazredna dekliška šola pri sv. Jakopu; 8 oddelkov, 9 učnih močij in 382 (55 + 73 + 75 + 66 + 38 + 30 + 29 + 14) učenk. Lani se je vpisalo v to šolo 345 učenk, tedaj 36 manj nego letos.

* d) Mestna nemška deška ljudska šola: 3 oddelki, 5 učiteljev*) in 148 učencev, namreč: I. r. 58, v II. r. 90 (39 + 51). Lani se je 112 učencev vpisalo v to šolo tedaj 36 manj nego letos.

e) Mestna nemška dekliška šola: 6 oddelkov, 5 razredov, 7 učnih močij in 268

*) Povsod so prištetni tudi gg. kateheti.

učenk, namreč: v I. r. 60, v II. 64, v III. 56, v IV. 43, v V. 42 (26 + 16). Lani bil je zavod štirirazreden in je štel 186 učenk.

f) Jednorazrednica na Barji: 1 razred, 3 učne moči, 89 učencev in učenk.

g) C. kr. vadnica za dečke: 4 razredi, 4 oddelki, 5 učiteljev in 120 (32 + 30 + 26 + 32) učencev, tedaj 4 več kot lani.

h) C. kr. vadnica za deklice: 4 razredi, 4 oddelki, 5 učnih močij in 135 (36 + 30 + 29 + 36) učenk, tedaj 9 več kot lani.

2) Privatne šole.

a) Vnanja uršulinska šola: 8 razredov, 13 oddelkov, 19 učnih močij in 585 učenk namreč: prvi razred 88 (43 + 45), drugi 95 (48 + 47), tretji 91 (54 + 37), četrti 106 (57 + 49), peti 74 (35 + 39), šesti 53, sedmi 47, osmi 31. Lani je štel ta zavod 600 učenk, tedaj 15 več nego letos.

b) Notranja uršulinska šola, 8 razredov, 8 oddelkov, 13 učnih močij in 252 učenk, namreč: prvi 14, drugi 16, tretji 27, četrti 44, peti 43, šesti 61, sedmi 24, osmi 23; lani je štel ta zavod 243 učenk; tedaj 9 manj nego letos.

c) Deška ljudska šola v Waldherrjevem vzgajališču, za sedaj s 26 učenci v 5 razredih, oziroma oddelkih pod 7 učitelji.

d) Dekliška ljudska šola v Rehnovem vzgajališču: 8 razredov, 8 oddelkov in doslej 43 učenk.

e) Dekliška ljudska šola v Huthovem vzgajališču: 8 razredov, 8 oddelkov in doslej 68 učenk.

f) Dekliška ljudska šola v Lichtenthurnovem zavodu: 3 razr., 6 oddelkov in doslej (zaradi očesne bolezni) 169 učenk.

g) Deška ljudska šola nemškega šolskega društva: 4 razredi, 4 oddelki in 204 (46 + 52 + 44 + 62) učenci, lani 201.

h) Deška ljudska šola v Marijanišču doslej zaradi očesne bolezni zaprta.

i) Evangeljska šola je z letošnjim letom prenehala.

Srednje šole štejejo tedaj 1397 učencev in 83 učenk, katere poučuje v 34 oddelkih 68 učnih močij, to je na vsacih 22 učencev ozir. učenk po jedna. Na vsacih 44 učencev ali učenk pride po jeden oddelek.

Javne ljudske šole pohaja letos 1291 učencev in 830 učenk, katere poučuje v 45 oddelkih 59 učnih močij, t. j. na vsacih 47 učencev ozir. učenk po jeden oddelek in na vsacih 36 učencev, oziroma učenk po jedna učna moč.

V privatne ljudske šole s 57 oddelki in 80 učnimi močmi se je doslej vpisalo 230 učencev in 1117 učenk. Ker je pa Marijanišče zaradi očesne bolezni zaprto, Lichtenthurnov zavod iz istega vzroka še nepopoln in ker v Waldherrjevo, Rehnovo in Huthovo vzgajališče gojenci še vedno pristopajo, se o privatnih zavodih za sedaj ne da še nič končnega sklepati.

Ljubljanske srednje in ljudske šole pohaja tedaj v 107 razredih in 136 oddelkih že sedaj 4948 učencev in učenk, katere poučuje 207 profesorjev, učiteljev in učiteljic. Ako pa pomislimo, da vpisavanje v privatne šole privatne učence in učenke in pa otroške vrtce. smemo trditi, da se v Ljubljani na jeden ali drug način šola 6000 učencev in učenk.

E. Lah — Ljubljana.

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku

*

Fran Erjavec r. 9. (ne 4.) sept. 1834 v Ljubljani, prve in srednje šole zvršil l. 1855, na Dunaju preskušnjo za višje realke l. 1859,

časno — pristav v Terezijanišču — podučeval na realki v Gumpendorfu, od 30. okt. 1860 stalni učitelj na realki v Zagrebu, od